

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) podáva skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

Cieľom návrhu zákona je zmena systematického zaradenia trestných činov týrania zvierat a zanedbania starostlivosti o zvierat, a to ich presunom medzi trestné činy proti životnému prostrediu, kam po správnom vecne patria. Touto zmenou sa zároveň dosiahne stav, kedy skrátené vyšetrovanie o týchto trestných činoch budú vždy vykonávať vyšetrovatelia (konkrétne vyšetrovatelia odboru environmentálnej kriminality Policajného zboru). Okrem tejto zmeny sa zároveň pri obsahovom vymedzení týchto dvoch trestných činov vykonávajú niektoré zmeny, ktoré si vyžiadala aplikačná prax a ktoré sú bližšie popísané v osobitnej časti dôvodovej správy. Ďalšou nie menej významnou zmenou je aj zavedenie novej skutkovej podstaty trestného činu organizovania zápasov zvierat, ktorým sa reaguje na nový negatívny fenomén objavujúci sa v našej spoločnosti.

Na dosiahnutie vyššie uvedeného cieľa je potrebné vykonať novelizáciu dvoch zákonov, a to Trestného zákona a zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona plne zodpovedá zámerom obsiahnutým v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024 a je v sním v súlade, pričom ho zároveň napĺňa.

Návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, na životné prostredie ani na informatizáciu spoločnosti a nevyvoláva žiadne sociálne vplyvy. Návrh zákona nebude mať vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1

Navrhuje sa zmeniť zaradenie trestných činov § 378 a 378a, ktoré v súčasnosti spadajú pod trestné činy proti iným právam a slobodám (Ôsma hlava osobitnej časti Trestného zákona) a to tak, že sa presunú do druhého dielu Šiestej hlavy Trestného zákona pod trestné činy proti životnému prostrediu. Navrhovaná právna úprava reaguje na aktuálne požiadavky na úpravu nie len z hmotnoprávneho hľadiska (zvieratá - organizmy sa považujú podľa právnej náuky, Aarhuského dohovoru ako aj judikatúry Európskej únie za zložku životného prostredia), ale aj z pohľadu aplikačnej praxe (napr. etablované zaradenie agendy § 378 a §378a (násilia páchaného na zvieratách) v rámci SR spadá do pôsobnosti Odboru environmentálnej kriminality Prezídia PZ).

K § 305a

Predkladateľ navrhuje prísnejší postih za konanie uvedené v základnej skutkovej podstate tohto trestného činu z dvoch rokov na šesť mesiacov až tri roky. Takáto zmena reflektuje trend dereifikácie („odvecovanie“), kedy skorší prístup k zvieratám ako k veciam sa mení na prístup k zvieratám ako k živým tvorom. Aplikačná prax totiž preukázala, že vo väčšine prípadov sa pri prvopáchateľoch konanie vymedzené pri trestnom čine týrania zvierat kvalifikuje len ako priestupok (s uložením pokuty), prípadne sa využíva inštitút podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, čo absolútne neplní funkciu individuálnej a ani generálnej prevencie a nechráni spoločnosť pred páchaním tejto závažnej trestnej činnosti. Cieľom novej právnej úpravy trestného činu týrania zvierat je, aby poskytoval ochranu zvieratám v hierarchii chránených hodnôt výraznejšie ako napr. u ochrany majetku.

Základná skutková podstata tohto trestného činu v odseku 1 sa doplnila o neposkytnutie potrebnej pomoci zvierat'u za presne uvedených okolností, keďže poznatky z aplikačnej praxe preukázali, že týrať zviera sa da aj „nekonaním“, v písmene c) odseku 1 ide teda o tzv. omisívny trestný čin. Trestný čin týrania zvierat sa ďalej doplnil o kvalifikovanú skutkovú podstatu s trestnou sadzbou tri rokov až osem rokov v prípade spôsobenia smrti zvierat'a konaním uvedeným v odseku 1.

K § 305b

Návrh vyplýva z potrieb aplikačnej praxe, kde sa uvedená úprava ukázala ako nedostatočná. Cieľom súčasne platnej úpravy bolo reagovať na množiace sa prípady závažného zanedbania predovšetkým (stád) hospodárskych zvierat ako hovädzieho dobytku či koní. Taká úprava však nedokáže reagovať na veľký počet nedbanlivostných skutkov spáchaných na jednom zvierati (vo významnej miere hovädzí dobytok, kone) a to ani v prípadoch s fatálnym následkom v dôsledku hrubého zanedbania, ak nie je možné jednoznačne preukázať úmysel páchatel'a (v zmysle zásady in dubio pro reo, t. j. pri pochybnostiach v prospech páchatel'a). Z tohto dôvodu sa navrhuje, aby bolo možné postihovať páchatel'a za trestný čin uvedený v § 305b odsek 1, ak sa ho dopustí čo i len na jednom zvierati (v zmysle súčasnej právnej úpravy šlo o zanedbanie starostlivosti o zvieratá, nie o zviera). Tiež sa predmetné ustanovenie dopĺňa o odsek 2, ide o kvalifikovanú skutkovú podstatu, ktorej znenie a tiež úprava trestných sadzieb boli vymedzené analogickým spôsobom ako u trestného činu týrania zvierat.

K § 305c

Chov zvierat, predovšetkým psov na účely zápasov za účelom zisku, je nový fenomén a zárobková činnosť, ktorá je nelegálna nielen z dôvodu neexistencie príslušného podnikateľského oprávnenia, či krátenia daní, ale predovšetkým z dôvodu, že ide o aktivitu, ktorú už dnes zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov zakazuje pod hrozbou pokuty (štvanie zvierat'a proti zvierat'u). Postih za prvé dva spomenuté delikty je však ťažko možné uložiť, pokiaľ nie je páchatel' pristihnutý pri čine, t. j. keď štve zviera proti zvierat'u a/alebo prijíma za túto aktivitu odplatu. Samotnému zápasu však predchádza a nasleduje množstvo úkonov, z ktorých by bolo možné jednoznačne vyvodiť závery potrebné na účely trestného či priestupkového konania. V priestupkovej rovine však súčasná úprava na tento účel z vyššie spomenutých dôvodov nepostačuje, pričom v trestnoprávnej rovine úprava úplne absentuje. Návrh preto reaguje na potreby aplikačnej praxe, ktorá si vyžiadala zaviesť trestnoprávnu úpravu organizovania zápasov zvierat, keďže jej absencia má za následok slabú postihnuteľnosť páchatel'ov organizujúcich a umožňujúcich toto mimoriadne kruté a surové "divadlo", kde sa zvieratá za aktívneho pôsobenia človeka väčšinou navzájom zabijú trýznivým spôsobom za účelom nelegálneho zisku.

Na základe uvedeného sa zavádza nový trestný čin organizovania zápasov zvierat, ktorého skutková podstata je rozsiahla, keďže vymenúva protiprávne konania ako sú štvanie zvierat, cvičenie zvierat'a na inom zvierati v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi na úseku veterinárnej starostlivosti (zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, resp. zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), chov, držanie, obchodovanie alebo iné nakladanie so zvieratami za účelom organizovania zápasov zvierat, pričom je trestná aj účasť na takomto zápase.

Odsek 2 je kvalifikovanou skutkovou podstatou, ktorého znenie a tiež úprava trestných sadzieb boli vymedzené analogickým spôsobom v nadväznosti na úpravu trestného činu týrania zvierat.

K bodu 2

Legislatívno-technická úprava z dôvodu, že trestné činy podľa § 378 a 378a sa presúvajú z ôsmej hlavy do šiestej hlavy osobitnej časti Trestného zákona a nanovo sa označujú ako trestné činy podľa § 305a a 305b Trestného zákona.

K čl. II

Doplňa sa taxatívny výpočet trestných činov, u ktorých dochádza k vzniku trestnej zodpovednosti právnickej osoby, ak sú spáchané právnickou osobou o trestné činy uvedené v § 305a až 305c z dôvodu, že častými páchatel'mi trestných činov v oblasti týrania zvierat sú častokrát právnické osoby.

K čl. III

Navrhuje sa, aby zákon nadobudol účinnosť 1. novembra 2020, čo zodpovedá ako predpokladanej dĺžke legislatívneho procesu, tak aj požadovanej legisvakancii zákona.

DOLOŽKA ZLUČITELNOSTI **návrhu zákona s právom Európskej únie**

1. Predkladateľ návrhu zákona: skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

2. Názov návrhu zákona: návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

3. Problematika návrhu zákona:

a) je upravená v práve Európskej únie:

- v *primárnom*

čl. 82 ods. 2 písm. b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (smernica 2016/800 a smernica 2016/1919)

čl. 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (smernica 2017/541)

- v *sekundárnom (prijatom po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskom spoločenstve a Zmluva o Európskej únii – po 30. novembri 2009)*

1. legislatívne akty

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/99/ES z 19. novembra 2008 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 328, 6. 12. 2008).

2. nelegislatívne akty

- v *sekundárnom (prijatom pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskom spoločenstve a Zmluva o Európskej únii – do 30. novembra 2009)*

b) nie je obsiahnutá v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.

4. Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii:

a) lehota na prebratie smernice alebo lehota na implementáciu nariadenia alebo rozhodnutia

bezpredmetné

b) lehota určená na predloženie návrhu právneho predpisu na rokovanie vlády podľa určenia gestorských ústredných orgánov štátnej správy zodpovedných za transpozíciu smerníc a vypracovanie tabuliek zhody k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov

bezpredmetné

- c) informácia o konaní začatom proti Slovenskej republike o porušení podľa čl. 258 a 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

Neprebiehajú žiadne konania proti Slovenskej republike o porušení podľa čl. 258 a 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

- d) informácia o právnych predpisoch, v ktorých sú preberané smernice už prebraté spolu s uvedením rozsahu tohto prebratia

zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (úplná transpozícia)

zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (úplná transpozícia)

zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 316/2016 Z. z. (úplná transpozícia)

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskej únie:

Úplný

6. Gestor (spolupracujúce rezorty):

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

DOLOŽKA

vybraných vplyvov

A.1. Názov materiálu: návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Termín začatia a ukončenia PPK: *bezpredmetné*

A.2. Vplyvy:

A.2. Vplyvy:

	Pozitívne*	Žiadne*	Negatívne*
1. Vplyvy na rozpočet verejnej správy		X	
2. Vplyvy na podnikateľské prostredie – dochádza k zvýšeniu regulačného zaťaženia?		X	
3, Sociálne vplyvy – vplyvy na hospodárenie obyvateľstva, -sociálnu exklúziu, - rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť a vplyvy na zamestnanosť		X	
4. Vplyvy na životné prostredie		X	
5. Vplyvy na informatizáciu spoločnosti		X	
6. Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu		X	

* Predkladateľ označí znakom x zodpovedajúci vplyv (pozitívny, negatívny, žiadny), ktorý návrh prináša v každej oblasti posudzovania vplyvov. Návrh môže mať v jednej oblasti zároveň pozitívny aj negatívny vplyv, v tom prípade predkladateľ označí obe možnosti. Bližšie vysvetlenie označených vplyvov bude obsahovať analýza vplyvov. Isté vysvetlenie, či bilanciu vplyvov (sumárne zhodnotenie, ktorý vplyv v danej oblasti prevažuje) môže predkladateľ uviesť v poznámke.

A.3. Poznámky

bezpredmetné

A.4. Alternatívne riešenia

bezpredmetné

A.5. Stanovisko gestorov

bezpredmetné